

Atlantpakten undertecknas

Den fasta politiska samverkan mellan europeiska och nordamerikanska stater som fastställdes genom Atlantpaktens undertecknande framstod ännu för ett och ett halvt år sedan som osannolik och utopisk. Redan det ekonomiska samarbete som kom till stånd genom Marshallplanen betraktades med all rätt som en märklig nydaning — att denna plan efter så kort tid skulle utbyggas genom en demokratiernas allians föreföll otroligt. Det är den aggressiva och i sin envisa och brutala aggressivitet oskickliga ryska politiken som drivit Västeuropa och Nordamerika samman. Men det är minnena från åren före och under kriget som gjort en så snabb och effektiv aktion möjlig. England har klart för sig att Münchenpolitiken inte får upprepas, Amerika att isolationismen inte får komma tillbaka. Hitlers likaväl som Stalins drömmar om världsherravälde bildar bakgrunden till denna i historien ensamstående kraftsamling. Även demokratier i fred har visat sig kunna handla med energi och beslutssamhet.

Atlantpaktens syfte att säkra freden genom sammanhållning mot en angripare är för alla uppenbart. Men denna ökade trygghet mot krig uppstår blott därigenom att ett framgångsrikt ryskt anfall blir otänkbart.

Och detta beror på allas insikt om att Amerikas insatser i ett eventuellt krig skulle bli avgörande. Ur denna synpunkt ligger paktens kärna i Amerikas löfte att hjälpa hotade europeiska stater. "Huvudsaken är", skriver James Reston i New York Times, "att han (Stalin) inte kan anta, liksom Hitler en gång kunde anta, att Amerika inte skulle inträda i kriget." Då USA fattat detta mot alla dess traditioner stridande beslut är det i övertygelse om att ett av Ryssland behärskat Europa snart skulle bli ett hot för Amerika och för hela världen. Med denna övertygelse förenas en känsla av gemenskap med det europeiska Västerlandet, som ger alliansen en helt annan moralisk styrka än på rena maktsynpunkter grundade kombinationer. De som förbiser detta tror sig vara realister, men ser i själva verket på politiken med illusioner om egoismens totala välde — illusioner lika grova och lika farliga som den naiva idealismens fantasier.

I flertalet paktstater är anslutningen till den nya politiken överväldigande, trots att denna politik utformats och slagit igenom på mycket kort tid. Den pakt i Bryssel mellan England, Frankrike och Beneluxstaterna som för ett år sedan inledde nyorienteringen mötte motstånd blott från kommunisterna och vad England beträffar från den handfull arbetarpartister som står kommunismen nära. I det hela har situationen varit densamma i de stater som nu träder till — USA, Kanada, Norge, Danmark, Island, Portugal och Italien. Undantag utgör i viss mån Danmark, där även radikalerne var mot paktens, och Italien, där ett socialistiskt parti ständigt går samman med kommunismen. Men tydligt är att överallt kommer paktens stödjas eller i varje fall att godtas av alla klart demokratiska riktningar. De debatter och omröstningar som redan hållits gör ratifikationen till en formalitet. Genom sina öppna hotelser om landsförräderi har kommunisterna understrukit nödvändigheten av det fast organiserade samarbetet mellan demokratierna och därigenom enat demokraterna i skilda länder.

Två självständiga västeuropeiska stater står utanför: Schweiz med sin helt särpräglade neutralitetstradition, som praktiskt taget uteslutit en debatt om anslutning till paktens.

och Sverige. I Sverige har motståndet mot anslutningstanken efter den skandinaviska planens misslyckande fått en alltmer bisarr karaktär. Från riksdagen och partiledningarna kommer blott allmänna fraser — utformade efter regeln att säga så litet som möjligt med så många ord som möjligt —, och i pressen möter väsentligen på en gång befämda och motsäggande argument. Med förvåning frågar de svenska isolationisterna sig varför i all världen en dylik sammanslutning kan tänkas vara av värde också för Sveriges del. Att Sverige självt för två månader sedan verkade för en skandinavisk allians, som med tanke på Norges och Danmarks hållning måste bli reellt västorienterad, vill man redan glömma bort, och att Sverige aldrig kan tänkas strida mot väster vill man inte öppet erkänna. Ena dagen talas om att Amerika är för svagt för att hjälpa oss, andra dagen utlovas anslutning till Atlantpakten

om Ryssland förgriper sig på Finland. Ena dagen säges att vårt läge förbättrats genom vad som skett, andra dagen förklaras att det inträffade kräver väldiga nya försvarsmedel. Ena dagen påstås att västmakterna är nöjda med vår hållning, andra dagen anklagas de för påtryckningar för att få en ändring i vår politik. Ena dagen bestrids att vi kan få någon hjälp väster ifrån, andra dagen förkunnas att vi får hjälp under alla förhållanden. Då tankeförvirringen så troget får tjäna som skyddsmedel är det inte en stark position som försvaras.

Kvar står faktum att Atlantpakten skapat ett värn för freden, starkare än något annat i modern tid. Det är denna fasta samverkan mellan demokratierna som ger även Sverige förhoppningar om trygghet och frihet. Om även Sverige anslöte sig, skulle organisationen stärkas och vår egen säkerhet ökas.